

рефлексії. *Вісник Львівського університету*. Вип. 48. С. 145 – 151. URL: <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.48.18>.

3. Heidegger, M. (1943). On the Essence of Truth. Date of original version. URL: <https://aphelis.net/wp-content/uploads/2011/02/Martin-Heidegger-On-the-Essence-of-Truth.pdf>.

4. Nietzsche, F. (2009). Beyond good and evil. [EBook #4363]. Translated by H. Zimmern. URL: <https://epub.us/wp-content/books/beyond-good-and-evil-by-friedrich-wilhelm-nietzsche.pdf/>.

5. Nietzsche, F. (1910). Human, all too human. Translated by H. Zimmern. Edinburg and London: T. N. Foulis. URL: <https://www.gutenberg.org/files/38145/38145-h/38145-h.htm>.

Олена КОЛОМІЄЦЬ
ORCID: 0000-0003-0085-7605

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В САМОСТІЙНІЙ НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

THE USE INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE INDEPENDENT EDUCATIONAL ACTIVITY OF THE FUTURE SPECIALISTS

В умовах інформатизації суспільства відбуваються радикальні перетворення в усіх сферах життєдіяльності, визначаючи новий рівень соціалізації людини й висуваючи нові вимоги до її особистісних та професійних характеристик. Одним із пріоритетних напрямів державної політики є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітню галузь, формування цілісного інформаційно-освітнього простору. У зв'язку з цим відбувається пошук нових форм навчання, розробляються сучасні програмні засоби освітнього призначення.

Важливим аспектом процесу інформатизації освіти стає використання таких технологій в організації самостійної початкової діяльності здобувачів вищої освіти. Це обумовлюється тим, що рівень професіоналізму сучасного фахівця залежить, насамперед, від його компетентності, здатності до самостійної і творчої праці, уміння розв'язувати складні й нестандартні завдання, проявляти ініціативу, представляти результати самостійних дій.

Проблема організації самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців висвітлюється у наукових розвідках вітчизняних дослідників (А. Алексюка, В. Бондаря, В. Козакова, Л. Підкасистого, М. Шкіля та ін.). Помітно зростає кількість досліджень, присвячених використанню інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі. Йдеться про

наукові розвідки В. Бикова, Я. Булахова, В. Заболотного, Г. Козлакової, О. Пінчука та ін. авторів.

Отже, нині організація самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців набуває особливого значення, потребуючи новітніх підходів педагогічного здійснення.

Мета дослідження – проаналізувати використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців, виявити особливості цього процесу.

Як відомо, самостійність – одна з властивостей особистості. Вона формується в процесі соціальної взаємодії в різних аспектах, зокрема й в пізнавальному. Самостійність характеризується мотиваційними і процесуальними аспектами, всім тим, що забезпечує залучення до активної діяльності, і разом з тим, здатністю приймати рішення, знаходити шляхи для їх реалізації та здійснення.

Однозначного визначення терміну «самостійна діяльність» на сьогодні не існує. Це пояснюється тим, що науковці по-різному уявляють структуру самостійної діяльності і покладають у її основу різні цілі, методи та прийоми педагогічної дії. Однак, спільним у відомих наукових підходах є те, що самостійна діяльність повинна виконуватися без участі у ній викладача, за його завданням, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі (Фіцула, 2010: 203).

Самостійна навчальна діяльність майбутніх фахівців є складним, багатовимірним педагогічним явищем, яке охоплює «систему взаємопоєднаних структурних і функціональних компонентів, що утворюють цілісну єдність, підпорядковану цілям виховання, освіти й розвитку в умовах її опосередкованого управління та самоуправління» (Бойко, 2008: 7).

Самостійна навчальна діяльність здобувачів може бути аудиторною чи позааудиторною, вона спрямовується на здобуття нових знань, вироблення та закріплення власних умінь і навичок практичної діяльності без безпосереднього керівництва викладача чи при його опосередкованому керівництві. Однак, самостійна навчальна діяльність включає істотну здатність: без будь-якої допомоги, свідомо ставити перед собою ті чи інші завдання, планувати свої дії, здійснювати цілі. Таким чином, самостійна навчальна діяльність передбачає усвідомлену орієнтацію суб'єкта навчання на самостійне здобуття знань, стійке мотиваційне прагнення до самореалізації й саморозвитку, особистісного та професійного самовдосконалення.

Серед ефективних методів організації самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців слід відзначити ті, які пов'язані з застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Величезні можливості для здобувачів освіти пропонує Інтернет. Всесвітня мережа включає пошукові системи, електронну пошту, надає доступ до мультимедійного і графічного змісту Web. Також тут є канали для комунікації у режимі реального часу, ігрові комплекси, можливості відвідати

експозиції провідних музеїв світу або постійно діючі виставки онлайн, отримати доступ до заочних курсів, взяти участь у дискусіях.

В організації самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців доцільно використовувати освітні ресурси Інтернету для поглибленого вивчення теми того чи іншого заняття, виконання різноманітних навчальних завдань теоретичного і практичного спрямування. Застосування Інтернету відбувається з передачею текстової, графічної, звукової та відеоінформації. При цьому користувачі мають можливість вибору джерел інформації.

В організації самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців можна використовувати мультимедійні можливості комп'ютера в якості наочного посібника. Відеоматеріали мають відповідати таким дидактичним вимогам, як: пізнавальна значущість, фактологічна достовірність, зв'язок теорії і практики, емоційний вплив. Важливим завданням для викладача стає накопичення відеоматеріалів з певної навчальної дисципліни, створення власної відеотеки і каталогу.

Інформаційно-комунікаційні технології, зокрема проєктні, здатні не тільки стимулювати пізнавальний інтерес, а й розвивати самостійну навчальну діяльність здобувачів освіти, надаючи навчальній роботі проблемного, творчого, дослідницького характеру.

Програми загального призначення Microsoft Excel, Microsoft Word, Microsoft Power Point, Microsoft Publisher, Microsoft Front Page, Adobe Photo shop та інші можуть з успіхом використовуватися викладачами. Спектр застосування цих програм у навчальному процесі, в організації самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців досить великий. Вони можуть бути цікавими і корисними для підготовки наочних матеріалів, освітніх продуктів творчого характеру, підсумкових контрольних тестів.

Так, за допомогою текстового редактора Microsoft Word викладач може створити дидактичні матеріали та запропонувати їх здобувачам освіти для виконання самостійної роботи на комп'ютері. Здобувачі освіти можуть створити і власний інтелектуальний продукт, наприклад, доповідь, повідомлення, проблемно-пошукове завдання, реферат.

За допомогою табличного процесора Excel можна створювати таблиці, графіки та діаграми під час самостійного опрацювання окремих тем. Excel дозволяє також обробляти статистичні дані, зокрема, соціологічного та економічного характеру, проводити аналіз таких даних.

Інформаційно-комунікаційні технології надають широкі можливості й для особистісного розвитку людини, її самовдосконалення. Тому сьогодні їх активно використовують в організації дистанційного навчання.

Найбільш популярною й перспективною технологією дистанційного навчання у закладах вищої освіти є мережива технологія. Важливою складовою цього спеціалізованого інформаційно-навчального середовища є система MOODLE, яка відповідає міжнародним стандартам електронного навчання.

Насамкінець зазначимо, що сьогодні важливо поєднувати традиційні та сучасні інноваційні підходи до організації самостійної навчальної діяльності майбутніх фахівців. Свідченням ефективності такої діяльності мають стати: забезпечення ґрунтовної якості процесу навчання, стимулювання пізнавального інтересу до навчання, надання навчальній роботі проблемного, творчого, дослідницького характеру, розвиток здатності здобувачів до самооцінки.

Джерела та література

1. Бойко, Н. І. (2008). Організація самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів в умовах застосування інформаційно-комунікаційних технологій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. І. Бойко. К., 2008. 27 с.
2. Фіцула, М. М. (2010). Педагогіка вищої школи: навч. посібник К.: Академвидав, 456 с.

Вікторія БАРАБАШ
ORCID: 0000-0002-8560-0851

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

MODERN STRATEGIES FOR THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SKILLS

В умовах стрімких та неоднозначних трансформацій освітньої сфери особливої актуальності набуває проблема формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти. Питання педагогічної майстерності завжди було предметом уваги багатьох видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів і психологів. Варто назвати прізвища Я. А. Коменського, А. Дістервега, К. Ушинського, І. Огієнка, В. Сухомлинського, І. Зязюна та ін.

Суттєві зміни в сучасній освіті позначені появою альтернативних типів освітніх закладів, широким упровадженням нових програм, методик, інноваційних технологій навчання, що кардинально міняє сам зміст освіти, вимагає від сучасного педагога не тільки широти ерудиції та гнучкості мислення, а й високого рівня цифрової та технологічної грамотності.

Сьогодні немає єдиного тлумачення поняття «педагогічна майстерність». З узагальненням вітчизняного та зарубіжного досвіду педагогічна майстерність розглядається як найвищий рівень педагогічної діяльності, що виявляється в творчості викладача, в постійному вдосконаленні мистецтва навчання, виховання та розвитку людини. Доцільно звернутися до наукового доробку